

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Південно-українське відділення соціологічної асоціації України, м.Одеса

М А Т Е Р І А Л И

VIII Всеукраїнської наукової інтернет-конференції

“ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(Одеса, 24-25 квітня 2020 року)

Одеса -2020

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції (Одеса, 24-25 квітня 2020 р.) 56 с.

Рецензенти:

Плавич В.П. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри загально правових дисциплін і міжнародного права одеського національного університету імені І.І.Мечнікова

Халапсис О.В. - доктор філософських наук, професор кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України

Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської інтернет-конференції «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 10 від 28 травня 2020 року)

науковою раціональністю. Деякі філософи вважають, що розумне обґрунтування не має залежати від емоцій та почуттів людини, Будь-який аналіз або оцінка певного дослідження повинні бути логічними та механічними – раціональними, але якщо людина буде під впливом емоцій і не буде дотримуватись цих простих вимог, то рішення буде ірраціональним, оскільки пов'язане з суб'єктивною упередженістю. Особисті рішення, які врегульовані вродженими інстинктами, перцепцією поведінки оточуючих, досвідом особистості, який є незмінним в його навичках та звичках, можна вважати раціональними. Ціннісне підґрунтя завжди було важливим для розвитку наукового мислення та діяльності.

Отже, наукова раціональність є цінною, тому що пов'язана з мисленням людини, приймаючи певні рішення в ситуації, що склалася. Вона спрямована на формування раціонального знання на основі існуючих гносеологічних та аксіологічних передумов. Вона пов'язана також з соціальною філософією, бо наукове мислення та діяльність розвивається разом з суспільством та підпорядковане йому в певних відрізках історії цивілізації.

Список використаних джерел

1. Алексеев И. С. О критериях научной рациональности. Методологические проблемы историко-научных исследований / И. С. Алексеев. – М.: Наука, 1982. – 452 с.
2. Ольшки Л. История научной литературы на новых языках. / Пер. с нем. Ф.А. Коган В 3-х т. Т. 1. – М.-Л.: Государственное технико-теоретическое издательство, 1933. – 300 с.
3. Порус В.Н. Рациональность. Наука. Культура. – М.: ИФРАН, 2002. – 352 с.
4. Ракитов А. И. Рациональность и теоретическое познание // Вопросы философии. – 1982. – № 11. – С. 68–81.
5. Швырев В. С. Рациональность как ценность культуры. Традиция и современность / В. С. Швырев. – М.: Прогресс–Традиция, 2011. – 230 с.

Шевякова Інеса Петрівна - асистент кафедри психології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ

Професійна діяльність соціальних працівників та практичних психологів є одним з психологічно найнапруженіших напрямів соціальної діяльності і входить до групи професій з великою наявністю стресових факторів. Вони можуть піддаватися соціальному та політичному тиску, особливо у теперішні часи суспільних трансформацій, переживати стреси пов'язані з реформами установи, особливостями стосунків у колективі, подіями у в особистому житті, та, особливо, потерпають від інтенсивної та емоційно-напруженої взаємодії з людьми різних соціальних верств, що погрожує невідворотнім процесом емоційного вигорання.

На сьогоднішній день емоційне вигорання офіційно визнано ВОЗ як хвороба та буде внесено до оновленої версії Міжнародної класифікації хвороб до розділу «Проблем, пов'язаних із зайнятістю або відсутністю зайнятості». І якщо розглядати емоційне вигорання відносно до вчення про загальний адаптаційний синдром Г. Сельє [1], то емоційне вигорання являє собою незадовільну адаптацію людини до професійного стресу і відповідає фазі виснаження, як показника дезадаптації.

Важливим особистісним фактором у профілактиці емоційного вигорання та професійних стресів виступає стресостійкість особистості. П. Зільберман визначає її як інтегративну властивість особистості, що характеризується такою взаємодією емоційних, вольових, інтелектуальних і мотиваційних компонентів психічної діяльності людини, які забезпечують оптимальне успішне досягнення мети діяльності в складних емоційних

умовах [2]. У зв'язку з цим, формування стресостійкості є важливою умовою збереження психічного здоров'я сучасних фахівців допомагаючих професій [3].

Нами була реалізована мета дослідити рівень стресостійкості соціальних працівників та практичних психологів на базі Центрів зайнятості та Управління соціального захисту населення Міловського та Старобільського районів Луганської області. У ньому приймали участь 55 жінок віком від 23 до 51 років, середній вік – 35 років.

Аналізуючи результати дослідження за методикою «Тест самооцінки стресостійкості С. Коухена та Г. Вілліансона» ми визначили, що 62% вибірки (34 респондента) проявляють задовільний рівень самооцінки стресостійкості, 24% (13 осіб) мають середній рівень, та поганий рівень виявляють 14% (8 осіб). Відмінного, доброго та дуже поганого рівня не зафіксовано. Отже, більшість соціальних працівників та практичних психологів мають недостатній рівень стресостійкості, що вказує на нездатність протидіяти стресам і має негативні наслідки у психічній, соціальній, професійній сферах спеціалістів.

Таким чином, можемо відмітити, що результати дослідження свідчать про необхідність розвитку у фахівців з соціальної роботи навичок стресостійкості та підвищення особистісних ресурсів з подолання професійних стресів. Актуальним є пошук соціально-психологічних умов, форм і методів роботи щодо профілактики виникнення стресових станів у соціальних працівників і практичних психологів державних установ та підвищення їх стресостійкості як запоруки успішної професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Зильберман П. Б. Эмоциональная устойчивость оператора // Очерки психологии труда оператора / П. Б. Зильберман. – М., 1974.
2. Селье Г. Стресс без дистресса / Г. Селье. – М.: Прогресс, 1979. – 126 с.
3. Бодров В. А. Психологический стресс: развитие и преодоление / В. А. Бодров. – М.: ПЕРСЭ, 2006. – 244 с.

Щербина Надія Федорівна - доцент кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

РОЛЬ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ У ПОШИРЕННІ ОСВІТИ В ОДЕСІ НАПРИКІНЦІ ХІХ СТ.

Культурним осередком південного краю ще на початку ХІХ ст. стала Одеса, де працював театр, створювалися музейні зібрання, започаткували роботу культурницькі та мистецькі товариства. Разом із соціальною активністю починає формуватися і культурний процес.

Розвиток шкільництва та народної освіти в Україні не відповідав суспільним реаліям після скасування кріпосного права. Після реформи народної освіти 1864 р. усі типи початкових шкіл стали народними училищами, до них приймали дітей усіх станів. Вони працювали за єдиними планами та програмами: вчили закону Божого, читати, писати та чотирьох арифметичних дій. У двокласних початкових училищах з п'ятирічним терміном навчання передбачалося вивчення історії, географії, малювання.

Однак царське самодержавство проводило неухильну політику, спрямовану на те, щоб тримати народні маси в темряві, обмежувати мережу шкіл, зводити всю просвіту до початкової освіти, не допускати у гімназії дітей простих людей, скорочувати програми викладання. Відсоток неписьменних на Україні й в усій Росії був дуже великий. Згідно з переписом 1892 р. загальна кількість освічених в Одесі становила 44 відсотки [1; С. 63]. Такий відсоток освіченості був нижче, ніж в Петербурзі, але значно вище інших міст. Цей рівень досягався в основному за рахунок службовців торговельних фірм.